

JE MOET NIET SLAPEN OP DE WAALBRUG

de stadsgedichten

dennis gaens

Voorwoord: Frank Tazelaar
Tekst: Dennis Gaens
Redactie: Kim van Kaam (<3)
Afbeelding omslag: Joeri van Putten (SmooveBusiness)

Dit e-book bevat een selectie van de gedichten die Dennis Gaens als stadsdichter van Nijmegen (2011-2012) schreef.

OVER TEGENSTELLINGEN

Uitgesproken bij het afscheid van Dennis Gaens als stadsdichter van Nijmegen.

> *The worst that could be said of him was that he did not represent his class. He was a seaman, but he was a wanderer too.*
> (Joseph Conrad, *Heart of Darkness*)

Het was W.F. Hermans die zich afvroeg of er mogelijk een verband is tussen de naam Absalom, die in het Bijbelse verhaal met zijn *haar* in de takken blijft hangen, en het Nederlandse woord kapsalon.

Het reikt misschien wat ver, maar het Latijnse gezegde *nomen est omen*, de naam is een voorteken, krijgt in de literatuur vaak op een bijzondere manier gestalte. Betekenisvolle namen, namen die overeenkomen met het leven of het werk van de drager, ze zijn legio. Adam kreeg van God zijn adem. Abraham slachtte in plaats van zijn zoon een ram die in de bramen zat. Bathseba zat in bad toen David haar voor het eerst zag. En wat dacht je van René Descartes die verantwoordelijk was voor de renaissance van de filosofie. Of het denken van Kant dat zorgde voor een kanteling. Nietzsche die tot het nihilisme kwam. En Sartre die zijn oeuvre schreef op een terras.

Het zijn wonderlijke en vaak betekenisvolle overeenkomsten, die tussen naam en verhaal, ik ga daar dadelijk verder op in. Mijn bijdrage aan dit afscheid van Dennis als stadsdichter staat namelijk in het teken van bijzondere overeenkomsten en bijzondere tegenstellingen En over waartoe het samengaan van die twee leidt: namelijk synthese, wat verbinding betekent.

Ik doe dit omdat ik van mening ben, en dat zal ik hier ook aantonen, dat het stadsdichterschap, en misschien wel gehele het dichterschap van Dennis, in het teken staat van dit thema. Als je het werk van Dennis leest, vallen je twee bijzondere tegenstellingen én de overeenkomst tussen die

twee tegenstellingen op. Ik heb het over de tegenstellingen – de antitheses – wandelen versus stilstaan en proza versus poëzie.

Om met de laatste te beginnen – het verschil tussen proza en poëzie is al af te lezen uit hun oorspronkelijke Latijnse benaming. Versus (latijn voor poëzie) komt van vertere, draaien of terugkeren. Een vers keert terug naar het begin van de regel, iedere versregel herhaalt het metrum van de vorige, iedere strofe kopieert een bekende structuur. Je zou kunnen zeggen dat de dichter ter plaatse blijft trappelen, hetzelfde blijft herkauwen, blijft wikken, wegen en overwegen. De poëzie bijt zich als de mythische staartbijter Ouroboros eeuwig in zijn eigen staart.

Proza komt van proversa, van het werkwoord provertere: naar voren keren. De Romeinen kenden een godin Prorsa, die ervoor moest zorgen dat een baby met het hoofd naar voren ter wereld kwam. Het proza schrijdt voorwaarts, marcherende zinnen rijgen zich aaneen, alinea's volgen elkaar op, hoofdstukken gaan voort zonder om te keren. Het verhaal begint, gaat op weg naar een doel en stopt niet voor het einde bereikt is.

Toen de dichters van de Literaturjugend in oktober van het eerste jaar van Dennis' stadsdichterschap door Gert Vlok Nel werden uitgenodigd in zijn residentie het Besiendershuis, werden ze verwelkomd met een uitspraak van Gore Vidal, die Gert op de voordeur had gehangen:

And so it is said that the novelists set sail for the outer rims of the universe. But don't worry, the poets are waiting for you there.

Een uitspraak die natuurlijk doelt op de steeds minder belangrijke rol van de literatuur, waarvan de schrijvers *have set sail for the outer rims of the universe* – en die de veronderstelde marginale rol van de dichtkunst in het bijzonder nog eens flink onderstreept. Want de dichters zijn daar al lang.

Een van de aanwezigen op die voordrachtsavond in het Besiendershuis, Martijn Brugman, merkte na afloop echter op dat het aandeel prozagedichten zo groot was dat je zou mogen veronderstellen dat de dichters inmiddels op de terugweg zijn.

Het leek op het eerste gezicht een van de spitsvondige grapjes die Martijn vaker maakt, maar hij had het natuurlijk ook over de gedichten van Dennis, die vaak prozagedichten worden genoemd en die daarmee ook de tegenstelling tussen verhaal en poëzie, tussen verdergaan en blijven in zich hebben. Wonderlijk genoeg komt deze tegenstelling tussen proza en poëzie, tussen lopen en stilstaan niet alleen in de prozagedichten voor, maar in ook de kortere gedichten van Dennis, in de poëziegedichten zeg maar.

Luister naar het gedicht ‘Wij zijn pop’ dat hij schreef bij de start van het bouwen van het nieuwe Doornroosje.

> Ze zei:
> ‘Onder hoe je *loopt* ligt een baslijn;
> er *zitten* drums in hoe je *danst*.
> Er klinkt een riff in je stem en een
> songtekst door in wat je zegt.’
> Meer dan soundtrack is dit *waar we*
> *vandaan komen* en als de muziek stopt
> *gaan wij mee*.
>
> [Cursiveringen Frank Tazelaar]

Loopt versus ligt, zitten versus danst – en met name die laatste: waar wij vandaan komen versus gaan wij mee – het is een heldere tegenstelling tussen de ververe, het terugkerende van de poëzie, en het vertrekken, verder trekken van het proza.

Of Dennis’ gedicht over onze prachtige Waalbrug.

> *Daar zitten we*. De bogen van de brug staan als bolle golven boven het water. Die brug is een belofte. *We moeten gaan*.
>
> Dave vindt dat ik op het verhaal *vooruitloop*.
> In mijn hoofd *ben ik er al*.

Ik zeg: ‘Luister, meisjes krijgen mooie benen, jongens grote voeten.
Sommige dingen moet je laten gaan, andere *moet je achterna*.’

Wij zitten daar en zijn afwezig; *liggen liever dan we lopen*. We vergeten
dat we uit net genoeg water bestaan om een vloedgolf te vormen,
vergeten dat *we verder kunnen komen*.

Dave zegt: ‘Een brug is een brug.’

Het wordt tijd dat hij wakker wordt,
we moeten nodig dat water over.

[Cursiveringen FT]

Kortom: we zien dat er in de gedichten van Dennis een voortdurende tegenstelling is tussen lopen en op één plaats blijven, tussen stilstaan en gaan, in de kern genomen de tegenstelling tussen proza (het verhalende, op weg naar een doel), en poëzie (het herhalende, het blijven of telkens terugkeren naar dezelfde plaats).

En nu kom ik bij mijn punt: het werk van Dennis overbrugt deze tegenstellingen door samenhang te maken, door ze te verbinden. Het overbruggen van de tegenstelling tussen proza en poëzie is natuurlijk ook wat Martijn opmerkte, iets dat Dennis doet door het terugkerende en het vertrekkende te verenigen in het prozagedicht, of beter: in zijn altijd verhalende poëzie. Heel vaak stilstaan, blijven, liggen, zitten, maar altijd weer moeten gaan.

Dat overbruggen komt het mooist naar voren in Dennis stadsgedicht over die allergrootste tegenstelling, die tussen Arnhem en Nijmegen. Opgedragen aan zijn collega Martijn *nomen est omen* Brugman.

Is dit een toevallige overeenkomst? Is dit van het Absalon kapsalon soort? Of stuiten we hier onbedoeld en onverwacht op een eigenschap van de poëzie zelf?

En ook in dit gedicht weer: lopen en op één plaats blijven, gaan en terugkeren, of rondjes draaien. Lees maar:

Arnhem

Ik ben in die andere stad geweest, ben er uitgestapt en heb er *rondgelopen*
Ik kende de verhalen, maar wist niet of ze mocht geloven

En ja, ze geven de straten daar rare namen,
Leggen aan alsof ze graag *rondjes draaien*.
Als het regent vind je bijna geen afdaken,
In de zomer te weinig zon.

Die stad heeft de schijn tegen, totdat je zijn mensen ziet.

Net als bij ons hebben de meisjes mooie benen, die *je blijft volgen*
Tot ze *om de hoek zijn verdwenen* – meisjes die weten
Hoe ze moeten *staan* op feestjes, hoe te *bewegen*.
Net als bij ons zijn de jongens *langzaam*
Liggen ze 's nachts wakker of dromen ze van hard gaan.

Het is alsof je voor een spiegel *staat*, alsof alles andersom,
Maar in wezen hetzelfde *gaat*.

Ik was gewaarschuwd dat ik zou *verdwalen*,
Maar ik *volgde* gewoon de kabels *terug* naar het station.

En ik dacht dit, we zouden vrienden moeten worden.
Maar als dat niet lukt zouden we broers en zussen kunnen zijn,
Want die schreeuwen terwijl ze ergens wel beter weten.

[Cursiveringen FT]

De stadsdichter van Nijmegen die de tegenstelling tussen Arnhem en Nijmegen, en die tussen proza en poëzie, tussen blijven en gaan overbrugt

door een samenhang te creëren – door de tegenstellingen met elkaar te verbinden in zijn werk.

Het is misschien verregaand, maar ik poneer de stelling toch: door dit te doen, door het herhalende en het verhalende te combineren, lost hij het urgente probleem van de poëzie – die door Gert Vlok Nel en Gore Vidal verbannen werd naar de buitenste rand van het universum – op.

Ik weet niet of het zo is maar ik veronderstel het hier: het probleem van de poëzie is namelijk het onvermogen om zijn trage aard – zijn neiging niets anders te kunnen dan stilstaan op een plek, of almaar terug te keren naar die plek – te verbinden met een wereld waarin alles verdergaat, vertrekt en verdertrekt, loopt en verloop heeft, waarin alles voortmaakt. En waar alles een verhaal wil. In Dennis' gedichten wordt heel veel stilgestaan, gelegen, teruggekeerd - maar altijd weer valt het besluit: we moeten gaan. Dat water over. Er zijn ook altijd mensen, of stemmen die dat zeggen. Het is niet de dichter die tot de dichter praat, er is geen staart om in te bijten. Nee, het zijn personages die verder willen, of verder moeten. Personages met een verhaal, personages die, tot hun verrassing lijkt het wel, in een gedicht blijken te figureren. Personages die zeggen dat ze 'gaan', dat ze 'verder willen', die 'vertrekken als de muziek stopt.' En die vervolgens het gedicht meenemen in hun vlucht naar voren, meenemen van die plek van taal en herhaling naar de reis van het verhaal en de verbeelding.

Het ligt natuurlijk al besloten in zijn naam, dat Dennis een dichter is die de poëzie aan het lopen krijgt. Het is verdrongen naar de *outer rims* van ons taalgebied, maar de letterlijke vertalingen in het oude West-Vlaams en in het Zuid-Afrikaans van de woorden 'den is gaans' luiden respectievelijk: 'hij is onderweg' en 'hij is te voet'.

Het lijkt misschien wat ver te voeren om in de naam van de schrijver het voorteken van zijn poëtica te zien. Maar als het er ergens wonderlijk aan toegaat, dan is het wel in de poëzie, de kunst die er in slaagt om zichtbaar te maken wat in de dagelijkse realiteit verborgen blijft.

Jay Parini, een Amerikaanse dichter, noemt dat: 'De onderkant van ons bewustzijn, ofwel de spirituele dimensie van het leven zelf.'

In zijn boek *Why Poetry Matters* zegt Parini dat ‘poëzie belangrijk is […] omdat ze een onzichtbare wereld zichtbaar maakt. Ze beïnvloedt ons […] door ons vermogen te optimaliseren om te vergelijken en om verschillen te zien. Ze verbindt geest en materie. Ze verdiept onze dialoog met de tradities die ons voeden, veranderen en verruimen. Uiteindelijk brengt ze ons dichter bij God, hoe we die term ook mogen definiëren. Ze geeft ons, in sommige gevallen, een reden voor het leven zelf.’

Dennis heeft met de invulling van zijn stadsdichterschap een niet te negeren en krachtig pleidooi gehouden voor de poëzie. Hij heeft zichtbaar gemaakt wat zonder zijn gedichten, zonder de stemmen en gedachten van zijn personages, in de dagelijkse Nijmeegse werkelijkheid voor altijd verborgen was gebleven.

Frank Tazelaar, Nijmegen, 19 januari 2013

(met dank aan Jeroen Brouwers: *Sysiphus bakens, vloekschrift*; Paul Claes: *Honderd notities van een alleslezer*; J.Parini: *Why Poetry Matters*)

Je moet niet slapen op de Waalbrug

de vrije gedichten

HOEVEEL STEDEN DEZE STAD IS

I

Dan is er altijd nog de stad die ik via sluiproutes langs buitenwegen binnenkom.

Over de straten aan de rand fietsen meisjes met onhandige benen die snel vrouwen willen worden en tot die tijd kauwgom kauwen. Wat verder leunt een man op zijn rollator, wachtend op een bus die hij ook vandaag niet neemt.

Het is die stad met een plein dat een lakmoesproef is, waar de mannen van de welpen worden gescheiden en waaromheen jongens cirkelen op scooters waarvan het voorwiel niet altijd gebruikt wordt.

Dan is er de plek waar alle bussen, ongeacht hun bestemming, samenkomen voor vertrek – daar waar we elkaars richting van een display lezen.

II

Dan is er nog die stad waar fietsen op de stoep gestapeld staan, waar studentenkamers stof vangen. Aluminiumfolie, geplooid langs pitjes van gasfornuizen, kan niet voorkomen dat keukens waar meer dan zeven man koken, plakkerig worden. Ook de aardappels zijn hier al dente en alles smaakt een beetje naar de afwas van gisteren.

Er zijn lange straten vol huizen die naar oud hout ruiken. Een nieuwe vloerbedekking wordt zorgvuldig aan de vormen van een antieke trap aangepast. Er komt een laklaag op de leuning. Er staan daar watercoolers, espressomachines en in de koelkasten: enkel melk en broodbeleg. De gangen zijn breder en de plafonds hoger, daar waar we alleen op afspraak naar binnen gaan.

Dan zijn er nog de tuinen waar de partytenten bijna jaarrond achter de deur staan, al is het maar zodat de frietpan droog blijft. Er is een aparte koelkast voor het bier. Alleen op oudejaarsavond wordt de tent voor een week ingeklapt.

III

Dan is er nog de stad waar de Italiaan bij de Turk zijn inkopen doet. Waar goed volk elkaar gedag zegt. Waar de buurtwinkel nog bestaansrecht heeft.

Er staan hier genoeg bomen, alsof we ze verzamelen. De waarheid is: we vinden het leuk om naar dingen te kijken. Eén keer per jaar trekken we meubels naar buiten, al was het maar om elkaar te zien lachen en de bezoekers te begroeten.

Waar ‘s zomers de kampvuren op het strand de boten de weg naar de kade wijzen.

Meer dan dat is het de stad die als een decor achter de Waal staat gestapeld. Waar we niet terugkomen naar de mensen, maar naar de verhalen die er wonen.

Het is de stad die ik elke dag dwars door het centrum verlaat en van een afstand welterusten wens.

ÇETIN

Ik ben geen vluchteling; ik ben een bouwer en mijn broers vertelden
mij dat de grond hier goed was. Muharrem en Metin werkten in de put,
maar toen er in de put geen werk meer was, brachten ze shoarma naar de
buitenstad. Daarna haalden ze mij naar Nijmegen. Dat is bouwen.

Er waren dagen waarop ik moest bepalen: ga ik eten of toch maar slapen?

Ik kom uit een land waar je geen garanties hebt behalve je twee handen
en wat daar verder aan vastzit – zolang dat lichaam het uithoudt moet je
gaan. Hier deden we niet anders; wij drieën draaiden zaken, maakten het
steeds later en nu is alles anders hier. Het draait, dag en nacht door.

Toen zeiden ze: ‘Je bent klaar, boven zeggen ze dat je weg moet.’
Ik vroeg: ‘Wie is boven?’

Want beneden willen ze dat ik blijf. Zoiets noem je een fundament.
Eigenlijk is alles bouwen of breken en wat ik wil is bouwen, dingen zoals
rust.

Çetin is geschreven ter gelegenheid van de Boekenweek 2011, waarvan het thema ‘Curriculum Vitae: Geschreven portretten’ luidt. Het gedicht is een portret van een Nijmegenaar, geschreven door stadsdichter Dennis Gaens.
Ontwerp: Joeri van Putten / Smoove Business.

JE MOET NIET SLAPEN OP DE WAALBRUG

Daar zitten we. De bogen van de brug staan als bolle
golven boven het water. Die brug is een belofte. We
moeten gaan.

Dave vindt dat ik op het verhaal vooruitloop.
In mijn hoofd ben ik er al.

Ik zeg: ‘Luister, meisjes krijgen mooie benen, jongens
grote voeten. Sommige dingen moet je laten gaan,
andere moet je achterna.’

Wij zitten daar en zijn afwezig; liggen liever dan
we lopen. We vergeten dat we uit net genoeg water
bestaan om een vloedgolf te vormen, vergeten dat
we verder kunnen komen.

Dave zegt: ‘Een brug is een brug.’

Het wordt tijd dat hij wakker wordt,
we moeten nodig dat water over.

WIJ ZIJN POP

Ze zei:
‘Onder hoe je loopt ligt een baslijn;
er zitten drums in hoe je danst.
Er klinkt een riff in je stem en een
songtekst door in wat je zegt.’

Meer dan soundtrack is dit waar we
vandaan komen en als de muziek stopt
gaan wij mee.

WE HEBBEN STROOM NODIG

Het water haalt zich hier – in de bocht bij de brug –
keer op keer in; tekent krullen op het oppervlak
terwijl het flessen, touw en stokjes, yoghurtbekers,
dopjes en stukken van plastic tassen aan de kant,
voor onze voeten, draagt.

Zo is ook deze stad ooit op de kade geklapt.

Dave en ik drinken en kijken naar de boten die
voorbijvaren. We praten nauwelijks en als we
al iets zeggen is het langzaam, klinkt het lager.

We kunnen niet tegen water.

We gooien onze flessen de Waal in; geloven dat
we ze kunnen volgen tot voorbij de elektriciteitscentrale.

We stoppen er geen briefjes in; denken dat de boodschap
ondanks dat wel duidelijk is.

ARNHEM

Ik ben in die andere stad geweest, ben er uitgestapt en heb er rondgelopen.
Ik kende de verhalen, maar wist niet of ik ze mocht geloven.

En ja, ze geven de straten daar rare namen,
leggen ze aan alsof ze graag rondjes draaien.
Als het regent vind je bijna geen afdaken,
in de zomer te weinig zon.

Die stad heeft de schijn tegen, totdat je zijn mensen ziet.

Net als bij ons hebben de meisjes mooie benen, die je blijft volgen
tot ze om de hoek zijn verdwenen – meisjes die weten
hoe ze moeten staan op feestjes, hoe te bewegen.
Net als bij ons zijn de jongens langzaam,
liggen ze ‘s nachts wakker of dromen ze van hard gaan.

Het is alsof je voor een spiegel staat, alsof alles andersom,
maar in wezen hetzelfde gaat.

Ik was gewaarschuwd dat ik zou verdwalen,
maar ik volgde gewoon de kabels terug naar het station.

En ik dacht dit: we zouden vrienden moeten worden.
Maar als dat niet lukt zouden we broers en zussen kunnen zijn,
want die schreeuwen terwijl ze ergens wel beter weten.

Huisregels [redacted] van

Parkeer uw auto

en [redacted]

la[redacted]e [redacted]er

e[redacted]en

ander

geluid

te volgen.

Gemeente Nijmegen

A FESTIVAL MANIFESTO

There’s a lot of last year’s sneakers getting dirty –
a lot of dust, us getting drunk. Bruises, burns and
marker lines all over our bodies tell the stories that
our sunglasses hide: they’re in our sleep-deprived eyes.

These days we try, at least, to look somewhat alive.
Whatever was left of us, we left it for the bass lines,
the drums and the buzz. You’ll find us close to the
stage, climbing the P.A. We’re not stretching;
We’re reaching out, trying to get on top again.

Every year it’s just these few days to make up
for all the months we lost. Music brings us together:
once we’re there, it’s up to us.

Onbetaald, maar toch gevraagd

de opdrachtgedichten

ACHTER DE SCHAAPSKOOI

Elk jaar kies je er opnieuw voor om te wonen,
ergens – hier is een optie. Waar dan ook.

Je bouwt in vertrouwde patronen,
met nieuw materiaal en een ander
uitzicht. Dan komt er een moment
waarop het thuiskomen begint.

Geen enkele keuze is zonder gevolgen.

Waar dan ook, ergens zijn ook wij
die vogels, en hier is, zonder meer,
een optie.

MET AFSTAND HEEFT DAT NIETS TE MAKEN

Het is kijken hoe zwaar je je lichaam kunt laten worden, hoeveel pijn ademen kan veroorzaken. Het is je ogen op de volgende bocht, rubber ruiken en teer trappen. Het is weg van wat dan ook.

Het is lopen en laten gaan.

OMDAT HET PLUCHE LIJKT

Ik herinner me dat we een pact hadden; je mocht pas weg als je voornaam in de aftiteling zat. Ik had het makkelijk, voor Luuk moesten we *Luc* toestaan en zelfs dan zat hij vaak nog als laatste in de zaal. Mensen hebben andere namen, waar er films worden gemaakt.

Ik weet ook nog dat we afgesproken hadden zoveel mogelijk namen van de cast van *Schindlers List* te onthouden. Ik herinner me alleen nog wie die film gemaakt heeft, een meisje in rood en dat mijn moeder kwaad was dat wij pas de bioscoop uitkwamen alle anderen al naar huis waren.

Natuurlijk ken ik popcorn, M&M's en te grote bekers frisdrank en weet ik hoe je een flesje gegarandeerd maar zo luidruchtig mogelijk van de bovenste rij over de vloer naar de voet van het scherm krijgt. Ik weet wel dat de andere bezoekers ons haatten.

En dat ik de mensen op het scherm nooit zal ontmoeten, omdat ze simpelweg niet bestaan. Dat maakt niet uit. De stoelen zijn meestal rood. Je zit er nooit een hele film lang lekker in, maar je zit erin. Je kijkt alleen op om te zien of er iemand zit te vozen; sex heeft nog nooit van cinema verloren – of geleerd, maar dat terzijde. Voor de rest is er alleen dat scherm, waar alles groter op is dan in het echt.

Wat ik wil zeggen is: we moeten de mensen in filmzalen opsluiten, want ze zijn vergeten dat, linksom of rechtsom, alles altijd goed komt op het einde.

I'M NOT MERELY A BUS, I'M A TRAM

Het is goed om eens in de zoveel tijd
een rit uit te zitten over de sporen van
mensen voor ons, over een weg die zelf weet
waar naartoe. Met een bel die betekent:
wij zijn de wagen die, al zouden we het willen,
niet wijken kan en we komen eraan, gaan recht-
door, dus ga aan de kant. Want pas als de route
zichzelf rijdt, kunnen wij echt op reis.

SOMS HEB JE DAAR EEN GIGANTISCH KONIJN VOOR NODIG

Kijk, een konijn! Kut, een konijn! Kan dat echt een konijn zijn? Het is. Is de koelkast dicht, staat de sla veilig?
Wat ik wil zeggen is: niemand koopt een kaartje voor de openbare ruimte. Misschien is dat de reden dat zo weinig mensen van de voorstelling genieten.
Wat ik wil zeggen is: je moet een goed verhaal hebben om (bijvoorbeeld) in de kroeg te vertellen. Kop op, die verhalen liggen op straat – je moet alleen nog leren kijken. Naar wat er is. Als je goed om je heen kijkt, zie je dat alles gekleurd is.
Wat ik wil zeggen is: kijken kan echt iedereen. Het kost niks.
En moet je kijken: een konijn.

PANACHE

Er zijn twee plekken waar er aan de voorstelling gewerkt wordt; vooraan,
in het licht van de schijnwerpers en achter de doeken van de coulisse.

Je wordt minder makkelijk herkend als je niet op het podium staat,
maar je hoeft ten minste geen make-up te dragen.
Niet voor niets wilde jij de camera's hier weg hebben.

Je kwam hier niet terug voor wat je te doen stond,
maar waar het te doen was. Dat hoeft niet altijd
goed uitgelicht te worden.

En jij weet dat je de mensen niet altijd kunt vertellen
wat ze willen horen, als je ook de waarheid wilt spreken;
dat het niet altijd handig is als de dialoog van tevoren vastligt.

Niet iedereen die bij de voorstelling betrokken is, moet een acteur zijn.

DIT IS DRIFT

Drift is een haai in een maatpak, tegenwoordig.

Vroeger waren we publiekelijker samen, scheurden we suikerzakjes
open en strooiden we zout over de tafels van hamburgerketens.
We probeerden de papiertjes om de rietjes weg te schieten,
door zo hard mogelijk te blazen. Je weet het: alles voor de aandacht
van de meisjes.

Dat was voordat de meisjes wisten waar ze moesten staan op feesten,
Drift en ik, wij zijn dansers. Dat zie je aan alles behalve aan
hoe we bewegen. We staan in poses die we van filmposters stelen,
al zal geen van ons beiden dit toegeven. We dragen zonnebrillen
met spiegelglazen – in onze ogen zie je alleen jezelf.

We zijn volwassen geworden: drift is een haai in maatpak.

TOEN WE ER NOG ZONDER TITELS MEE WEGKWAMEN

Hij vraagt me waarom ik nog schrijf en het enige dat ik kan opbrengen hem te vertellen is: ‘Ik ben blij dat je dan eindelijk het woord *nog* aan die vraag hebt toegevoegd.

Hij zegt dat het vroeger nog wel iets had, maar dat de dingen niet meer hetzelfde zijn. Ik zeg: ‘Dat is precies wat ik bedoel.’ Als het iets betekent, betekent het daardoor alleen maar meer.

Het lijkt niet eens zo lang geleden dat iedereen nog opgewonden was.

Ik vraag hem of hij zich herinnert hoe groot we vroeger waren. Hij pareert dat we heus zo oud nog niet zijn dat we beginnen te krimpen. ‘Je hebt vast wel nog wat jaren te gaan.’

Ik zeg dat ik nog schrijf om dezelfde redenen, maar met meer urgentie. Hij verzucht dat ik alles groter maak dan dat het was en dat hij zichzelf amper herkent in wat er achter zijn naam staat.

Het is niet eens zo lang geleden dat het meer pijn deed als alles kleiner leek.

DIT GAAT HARDER DAN TV

Dit plein is de lakmoesproef; hier worden
de mannen van de welpen gescheiden.
Om ons heen draaien auto's een tornado
bij elkaar, maar de stad stijgt niet op.

Op wat voorwielen van scooters na blijft
hier alles stevig aan de grond die we jaarlijks
plattrappen en aanstampen: we willen onze
wegen stevig weten.

Het zou niemand hier verbazen als ontdekt wordt
dat de aarde precies rond het Keizer Karelplein
draait. Wij zijn alvast zover, toeteren als bewijs.

VANDAAG BEN IK LOS

Ze vragen: 'En wat doe je morgen dan?'
Maar soms komt alles te hard door. Heb
het gevoel dat ik onderweg ben, maar weer
wordt gestoord. Ik ga naar binnen, zet mijn telefoon stil
kijk om me heen en weet niet waaraan te beginnen.
Het is een troep hier. Er is genoeg hier om
over na te denken, maar vandaag laat ik dat zijn.
Veeg een plek aan tafel vrij, en laat morgen morgen zijn.

En met een tweede veeg is de tafel leeg,
Troep op de vloer nog steeds, ik loop er overheen.
Onderaan die trap zit slechts een gat met een plank en
daarachter begint buiten, daar ligt alles voor het oprapen.
Daar kom je niet bij met uit het raam staren. Het ligt op straat,
dus ik ga: Vandaag is het loslaten. En weet je, die lantaarnpalen?
Vanuit een goede hoek lijken die op schijnwerpers en dat licht
maakt je warm, het houdt je kalm. Onder dat licht klikken
de klemtonen op hun plek, het hangt als een vergrootglas boven
wat je zegt. We zijn echt zo groot als we ons voordoen.

Onderaan die trap zit slechts een gat met een plank, daarachter
begint buiten en iemand zei ooit al dat de hele wereld een podium is.
Het is alleen buigen en wachten op applaus.

DE CARTOGRAFEN VAN DERUYTER

Zo waren de kaarten die we als kinderen maakten:
stapels van met lagen verf besmeerde kartonnen platen.
Dikke, zwarte straten, de breedte van onze vingers
Ons eigen huis precies in het midden,
eronder: de toren, de pleinen en singels,
erboven: de sporen, de kade, de Waal en de brug.
De huizen van onze vrienden voorzagen we van ons wapen:
Een schild met een doodshoofd, gekruist door twee zwaarden.
Het was gedetailleerd op de plekken na
aan de overkant van het water:
daar plakten we plaatjes van monsters en draken.

Over de brug, over de brug, over de brug.
En terug.

Hoe we het wat jaren later zagen
tekenden we met pen op enveloppen waarin de shirts en cd's kwamen
die we via internet uit de verenigde staten haalden.
Ons eigen huis weggestopt ergens onder in een hoek,
een raster in plaats van de stoep, slordig gearceerde straten.
Het was hoe we waren: altijd haastig.
In plaats van wapens op kaarten, schreven we onze namen op muren.
Wilden hier weg, telden de jaren, de maanden, de weken, de dagen, de uren.
Onze stad was niet meer het midden van wereld,
en in plaats van monsters en draken wisten we zeker:
aan de overkant lagen mooiere meisjes en het leven.

Over de brug, over de brug, over de brug.
En terug.

Nu tekenen we nog zelden, lezen alles af van schermen.
We weten op elk moment precies waar we zijn.
Typen de bestemming in en volgen de lijn.

We zijn overal geweest, althans dat is wat we zeggen.
Waren op elk feest, we kennen de plekken, je hoeft ons niks te vertellen.
Als je ons tegenkomt, gaan we altijd ergens heen, anders waren we niet op straat.
En ja beloofd we zullen bijpraten, maar nu moeten we gaan, het is al laat.
Geven onze nummers door, als we niet opnemen bellen we terug: —>
Er wachten monsters. draken, meisjes en meer aan de andere kant van die brug.

DE DAG DAT HET WATER ONS KWAM HALEN

De dag dat het water ons kwam halen
had jij zoiets van: ‘Ja oké, daar gaan we.’
Ik zocht naar een pet; er was regen voorspeld.

Ik wilde hogerop, maar jij wilde op de straat
blijven staan, kijken hoe het allemaal zou gaan.
‘Kijk, daar komt het water al aan.’

Ik zou willen zeggen dat het langzaam kwam –
tot onze knieën steeg, voordat het de rest nam –
maar het ging snel, spoelde het ons aan de kant.

Mijn pet vonden we dertig meter verderop terug.
het is moeilijk te onthouden wat we kwijt zijn geraakt.

WAAR LOENEN LAG

Hier ging een toren van drie verdiepingen verloren.
Hier stonden eiken, essen, iepen en linden, verderop
wat kastanjes, noten en wilgen. Akkers en weiden
werden door een overslag tot woestijnen.

Wat ooit dorp was, werd hier bare zee – als een dijk
tot drie keer toe breekt, is dat geen toeval meer.

Daar waar een rivier zich breed maakt
komt het water halen wat het toestaat.

Het laat een indruk van zichzelf achter in
kolken en wielen in het landschap gesleten,
neemt slechts mee wat wij op den duur
uit onszelf zouden vergeten.

Slagers en hamers

de seizoensgedichten

DE SLAGERS WAKEN OVER DE WEILANDEN
En de kinderen zingen.

Een dik pak sneeuw brengt alles terug
tot afstand en hoogte. We dossen
ons uit en blijven thuis. Met elk derde
blok brandhout gooien we een oude
gewoonte op het vuur. We verzinnen
verhalen over hoe we hebben gejaagd.

Dan worden we enkel ons ademen en
beloven: er komt meer dan leeftijd alleen.

Morgen slapen we uit. De kinderen zingen:
‘En de slagers waken over de weilanden.’

VANAF VANDAAG IS HET EEN KETTINGREACTIE

Ik sta paraat, heb mijn zaad klaar;
de komende zomer zal ik planten
temmen. Zoals de dag een kortere
versie van het jaar is, zo ben ik
de maker; ben ik deze mensen
werpende aarde waarop alles
richting zon draait. Ik denk groen.

Niets is anorganisch, ik kan alles
doen groeien. Het is al ochtend,
laten we opstaan; buiten is er
alles.

MET VERTROUWEN, VRIENDEN EN HAMERS

De komende zomer doen we dat anders.

De dresscode is: kleren die kapot kunnen, stevige schoenen, vieze handen en een riem waaraan een hamer hangt. We halen hout (massaal en in alle maten), klimmen in ladders en leggen verlengkabels van de radio's naar de aggregaten. Gesprekken staken we tot 's avonds – met je mond vol spijkers is het lastig praten.

Die drie maanden vallen we samen met de splinters in onze vingers, de schaafwonden op onze schenen, de blaren op onze handen en een handvol gebroken benen – met alles op onze namen na.

Dit ding gaat groot worden.

Wat het ook wordt – als het af is klimmen we erin, trekken kratten bier omhoog met touwen, kijken omlaag en zullen zien dat het goed is.

Als wij het niet doen, doet niemand het.

AAN KEATS

Nu de nachten steeds vroeger komen en langer duren, zou je denken dat we van feest naar feest en steeds weer ergens heen moeten, maar snel weer zullen bijpraten, beloofd. In werkelijkheid maakt de herfst ons achterdochtig.

Lotte heeft alleen al de afgelopen twee weken drie mobieltjes in de Waal gegooid, omdat ze dacht dat haar nummer weer was gelekt op internet en ze vreemde telefoontjes verwachtte. Ze draagt meer vermommingen dan outfits dit seizoen.

Dave eet alleen nog bij zijn ouders en sukkelt elke avond in slaap voor de TV, die de hele nacht reclames blijft herhalen. Hij zegt dat zijn fiets stuk is, maar beweert dat hij, zodra hij dat geregeld heeft, weer eens ergens een feestje geeft.

Dani gooit alles uit haar raam naar buiten; nu ze het daar zelf te koud begint te vinden, wil ze binnen plek hebben om rondjes door de kamer te kunnen draaien, ze noemt dat spinnen.

Luc is ook deze zomer niet teruggekomen. We kunnen alleen maar hopen dat hij het halfrond is overgestoken en ergens in de zon zit. Tot hij terugkomt blijven we hem indachtig sjekkies roken.

Terwijl de zwaluwen zich boven onze huizen verzamelen en zingend de kale weilanden achterlaten, twitteren wij met klamme handen vanaf de bank over hoe hard het buiten waait. We verversen de schermen tot de slaap ons haalt.

NOTITIES

‘Hoeveel steden deze stad is’ schreef ik voor de bekendmaking van mijn stadsdichterschap. Het werd verspreid als minizine met wasknijpers van straatkunstenaar Knijp Me.

‘Çetin’ is geschreven ter gelegenheid van de Boekenweek 2011, waarvan het thema ‘Curriculum Vitae: Geschreven portretten’ luidde. Het gedicht is een portret van een Nijmegenaar. In eerste instantie leek het me interessant om een portret van een bekend Nijmegenaar te maken, bijvoorbeeld een historisch figuur zoals Jan van Hoof, maar daar dat idee schoof ik al snel van de baan. Het leek me interessanter om een portret van een Nijmegenaar te maken die nog leeft, iemand waarvan we wel wat weten, maar die we niet echt kennen.
Toen kwam Çetin Ugurlu in het nieuws, omdat zijn frietkot aan het Keizer Karelplein moest wijken. Dat kotje moet iedereen die ooit in Nijmegen is uitgeweest wel bijna bekend zijn en Çetin, die vaak zelf de nachtdiensten draait, bijgevolg ook.
De SP kwam in actie voor de friettent en met een petitie die door 1771 mensen werd getekend en een facebookpagina waarop ruim 1900 mensen een reactie achterlieten, mocht de keet blijven. Al zal het kotje dat er nu staat moeten wijken voor een geliktere versie.
Toen ik met vormgever Joeri van Putten bij Çetin op bezoek ging, viel ons op dat hij het woord ‘bouwen’ vaak gebruikte, zowel in letterlijke als in figuurlijke zin. Het was duidelijk dat hij een bouwer was en dat we daar iets mee moesten doen.
En dat deden we, met een postkaart annex bouwplaat waarmee u het frietkotje na kunt bouwen, als een aandenken aan een icoon. Die postkaart is nog leverbaar.

‘Je moet niet slapen op de Waalbrug’ is geschreven ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Waalbrug. Het werd gedrukt op 1000 posters waarmee Joeri en ik de Waalbrug wilden volhangen. Dat lukte niet, want, zo ontdekten Joeri en ik, de Waalbrug is best wel lang. Ergens op

een kwart van één kant beseften we dat we niet genoeg posters hadden. En nietjes. Ik had thuis nog een stapel posters liggen en stelde voor die te gaan halen. 'Maar dan nog,' zei Joeri. Dan zouden we niets meer overhouden om uit te delen en in de rest van de stad op te hangen. Dus verzonnen we iets anders.
We hebben de twee 'opritten' van de brug voorzien van posters. In totaal zijn dat ongeveer 400 posters, 2.200 nietjes en hier en daar wat stukjes duct tape. En vier uur werk. De brug was ons de baas. Zo is ze. Joeri zei: 'We hebben in ieder geval die vlaggetjes overtroffen die ze hier hebben opgehangen.'
Dan over het gedicht. Ik tel achttien versies op mijn computer en ze verschillen nog van elkaar ook, behoorlijk. Natuurlijk heb ik eraan gedacht iets over Jan van Hoof te schrijven, over het feit dat er in de blauwdrukken van de brug al een onstekingsmechanisme was opgenomen of over het feit dat de ramen in het huis van Waalbrug-Peetvader Kees Ivens kapot sprongen toen de brug daadwerkelijk opgeblazen werd. Al die dingen zijn historisch belangrijk, mooi en interessant, maar een gedicht daarover zou niets nieuws toevoegen. Bovendien had Vantilt al een formidabel boek over de geschiedenis van die brug op stapel staan.
Ik wilde iets nieuws toevoegen, de brug een nieuw verhaal cadeau doen. In gesprekken die ik met mensen voerde over de brug, kwam heel erg naar voren dat die de stad heeft gemaakt. De stad is er volwassen door geworden, als het ware. Daar wilde ik over schrijven. Het gedicht is geouwehoer geworden tussen twee jongens die bij de Waalbrug hangen en wegdromen – althans één van de twee. Het gaat ook over het feit dat we nu eenmaal veroveraars zijn. Dat een brug een stap vooruit is, een toegang naar iets anders.
We gooiden nog drie exemplaren met knijpers over de reling van de brug. Daaronder was een kampvuur en luid gezang. Ik keek vanaf de brug toe hoe een meisje naar een van de posters liep, die oppakte en openvouwde. Ze zei: 'Mooi.'

'Wij zijn pop' schreef ik ter gelegenheid van de start van de bouw van het nieuwe Doornroosje. Doordat ik ooit een boek over de geschiedenis van het poppodium had geredigeerd, wist ik veel over Roosje. En de verleiding was groot om een soort episch gedicht over de afgelopen veertig jaar te

schrijven, met een vooruitwijzing naar wat er nog komen zou. Maar ja, daar was het boek al voor. Het gedicht moest iets anders worden.
De eerste aantekeningen die ik maakte zagen er zo uit:

> Gedicht over roosje zou over pop kunnen gaan.
> Cf. Atmosphere; 'Swear to god hip hop and comic books was my genesis / Respect the life and the fashions of the children / It's the only culture I've got, exactly what we've been building '
> En ik geloof het pas als het op een sticker past.

Over pop dus, en een rare regel over stickers. Die regel van Atmosphere had ik altijd al tof gevonden en daar wilde ik iets mee. Maar wat dat was, werd me pas duidelijk nadat ik bij Incubate de keynote speech van Michael Azerrad gehoord had. Azerrad heeft een (erg fijn) boek geschreven over de Amerikaanse *indie scene* in de jaren tachtig, onder de titel *Our band could be your life*. Die titel is een citaat uit een liedje van The Minutemen die geloofden dat de manier waarop zij de band en alles eromheen inrichtten – jamming econo – een mal kon zijn voor hoe te leven.
En daar moest het gedicht over gaan – niet zozeer over het poppodium zelf, maar over het belang van (pop)muziek in het algemeen. De liedjes waarmee we zijn opgegroeid, deels door zijn gevormd. In een taal die die pop imiteert. (Want: vent en vorm.)
Met Joeri overlegde ik hoe we dit gedicht zouden uitgeven en we kwamen al snel op het idee van een sticker. Popmuziek of niet, de bands waar ik mee ben opgegroeid hadden stickers. En zo zou de vorm aansluiten bij het onderwerp. En de regel over stickers in mijn eerste aantekeningen stond dan wel niet meer in het gedicht, het gedicht zou wel op een sticker komen. Volgens Joeri mocht er niet te veel tekst op een sticker, want 'dat klopt niet'. Die moesten we dus verstoppen. En dat betekende dat het maximaal 250 tekens mocht hebben.
Het zijn er 249. Het is misschien wel het simpelste, kortste gedicht dat ik ooit geschreven heb. Ik zal er geen hobby van maken, maar ik ben best wel blij met dit kleine ding.

'We hebben stroom nodig' werd geschreven ter gelegenheid van Nationale

Gedichtendag 2012, waarvan het thema ‘Stroom’ was. Het verscheen op een poster in een oplage van 500.

‘Arnhem’ is misschien wel het meest besproken stadsgedicht uit mijn ambtsperiode. Ik schreef het ter gelegenheid van de Boekenweek 2012 die als thema ‘Vriendschap en andere ongemakken’ had. Jaap Robben begon een stadsdichtertraditie door op het Boekenfeest een nieuw stadsgedicht op een postkaart te presenteren. Die traditie wilde ik in ere houden, maar ik vond het moeilijk. Ik zag niet hoe ik het boekenweekthema – vriendschap en andere ongemakken – moest verwerken in een gedicht over Nijmegen.
Totdat ik in Amsterdam een button in mijn hand gedrukt kreeg door Maartje Wortel. Het was een button van Oostpool. Erop stond: ‘Arnhem ‘till I die.’ Dat was het: ik ging een stadsgedicht over Arnhem schrijven.
Ik sms’te mijn plannen naar Joeri die met het plan kwam om Martijn Brugman te fotograferen. Met trolleykabels. Ik zei tegen Martijn: ‘Ik weet niet wat Joeri allemaal van plan is.’ Joeri zei tegen Martijn: ‘Ik weet niet wat Dennis allemaal van plan is.’ Ons plan was om in het stadskatern van de Arnhemse editie van *De Gelderlander* te komen.
Vrijdagmiddag belde de stadsredactie op om me ‘namens de Arnhemse gemeenschap’ te bedanken. Ze wilden het op de voorpagina. De Arnhemse gemeenschap zelf reageerde en masse en beduidend anders op de site. Zo ook de Nijmegenaren:

> Gadverdamme wat ben jij voor een Nep Nimwegenaar Kerel
> Kut dichter wij gaan nooit vriendjes worden met arnhep
> kut stad ga lekker daar wonen dan ofzo als ju da wilt
> NEC Fan - 19-03-2012 | 16:54

In totaal leverde het gedicht een stuk of veertig reacties op die site op en voorts twee open brieven waaronder één van de NEC-supportersclub die voorstelde dat ik op zou stappen na ‘dit brevet van onvermogen’.
Een hoop mensen weten in ieder geval vanaf dit gedicht dat Nijmegen een stadsdichter heeft. Laten we het daarop houden.

‘Huisregels’ was een stadsgedicht zonder aanleiding. Toen ik net stadsdichter was, had ik (vooral mezelf) beloofd niet alleen gelegenheidsdichter te zijn. En toch zocht ik altijd een gelegenheid om een gedicht aan op te hangen.
Bij dit gedicht loste ik dan eindelijk mijn belofte in: volledig gelegenheidsloos, dit.
Een aanleiding was er wel. Ik zat op een donderdagnacht in de laatste trein van Utrecht naar Nijmegen te praten met een niet nader te noemen medewerker van het KCG. We spraken over ideeën die ik nog wilde realiseren voordat ik stadsdichter af was en uit het niets zei hij: ‘Weet je waar jij eens een stadsgedicht over moet schrijven?’
Hij vertelde over een plek waar ik een paar keer per week langsfietste. We bleken vaker dezelfde route te nemen, deze medewerker van het KCG en ik. En op die plek, langs die route hing een bord. Hij wist niet precies te vertellen wat erop stond, maar wel dat het ‘maf’ was.
Ik had al vaker met het idee gespeeld om van een stadsgedicht een stiftgedicht te maken. Toen ik het bord in kwestie las, was het duidelijk. Restte alleen nog de vraag wat de rol van SmooveBusiness zou zijn in de vormgeving van dit gedicht. Een stiftgedicht is immers al iets grafisch. Joeri, hoe vaak hij ook klaagde dat ik hem zoveel werk op de hals haal, was stiekem toch wel een beetje beledigd. Maar we vonden een oplossing. Waarvan akte. Joeri kan dat soort dingen. Waarvan akte.
Het gedicht is gedrukt op magneten en verscheen in een oplage 100 te pas en te onpas op verkeersborden, parkeerautomaten en auto’s in Nijmegen.

‘A festival manifesto’ werd geschreven voor de laatste editie van festival de-Affaire.
Tijdens de zomerfeesten is Nijmegen een andere stad. Het centrum wordt dan bevolkt door coverbandjes en hamburgerkramen, overal staan militairen en naarmate de week vordert, zie je steeds meer gladiolen uit rugzakken steken.
En er was de-Affaire, waar de muziek, de sfeer en het eten goed zijn en bovendien ongeveer iedereen die je kent te vinden is. (Een groot Cheers-gehalte eigenlijk, als ik er zo over nadenk.)
Mijn debuutbundel opende met het gedicht ‘Het meisje dat de blues nog zingt’. Een niet onbelangrijk deel van de beelden in dat gedicht schreef ik

drie jaar geleden tijdens de-Affaire in mijn notitieboek, samen met nog een dozijn aantekeningen die niet in het uiteindelijke gedicht pasten. Bijvoorbeeld dat iedereen op oude sneakers loopt bij festivals of dat gevoel gewoon rond te lopen en altijd terecht te komen.
Die beelden lagen ten grondslag aan het gedicht dat ik voor de-Affaire schreef. Het werd gedrukt op de achterkant van de blokkenschema's. Arne, eindbaas promotie en pr, mailde me een paar weken voor het festival: de oplage is 10.000. Dat is dan mijn hoogste oplage ooit.
De vrijdag voor het festival was er een bijeenkomst in het Valkhofpark voor de vrijwilligers van de-Affaire. Arne had gevraagd of ik daar iets voor half negen kon zijn. Ik was er één minuut voor half negen. Arne zei: 'Het loopt een beetje uit.' En terloops: 'Je gedicht staat trouwens ook op die lichttorens.'
Uiteindelijk werd het na tienen voordat ik het gedicht aan de vrijwilligers ten gehore zou brengen. Dat was oké. Ik keek naar het lege terrein en zag me zelf daar alweer rondlopen, vermoeid maar tevreden. Ik kletste met vrijwilligers, medewerkers en oude bekenden, rookte de ene na de andere sigaret en ging uiteindelijk op een picknicktafel staan die ik zelf mee had opgezet.
Aan het eind van het festival droeg ik het tijdens het afsluitende concert van Orgel Vreten nog eens voor.
Ik heb veel van mijn favoriete bands gezien op de-Affaire, nog meer van mijn favoriete bands daar ontdekt. Ik heb er ruzies gehad en vrienden gemaakt. Het festival gaat nu verder onder de naam Valkhof Festival, maar ik denk niet dat dat veel zal veranderen. Ik ben daar komende zomer weer.

'Achter de schaapskooi' was het eerste opdrachtgedicht dat ik schreef, ter gelegenheid van Nationale opruimdag 2011.

'Met afstand heeft dat niets te maken' werd geschreven voor wijkkrant *De Brug*, voor een speciale bijlage over de Nijmeegse Vierdaagse 2011.

'Omdat het pluche lijkt' schreef ik voor de opening van Villa Lux.

‘I’m not merely a bus, I’m a tram’ schreef ik voor een debat over de terugkeer van de tram in Nijmegen. Het is een reactie op een limerick van Maurice Evan Hare:

There once was a man who said, ‘Damn!
It is borne in upon me I am
An engine that moves
In predestinate grooves,
I’m not even a bus, I’m a tram.’

‘Soms heb je daar een gigantisch konijn voor nodig’ werd geschreven voor De Nacht van het Uitkijkkonijn. Op uitnodiging van nachtburgemeester Doro Krol verzamelden dichters, muzikanten en een dierenarts zich aan de voet van het twaalf meter hoge konijn om een ode aan het beest te brengen. Kunstenaar Florentijn Hofman was zelf ook aanwezig en vertelde een verhaal over een in een tent gesmolten chocolade paashaas. Zo’n avond dus.
Ik vind Hofmans werk echt te gek. Ik kende het tot drie weken voor de nacht nog niet echt – al stond me vaag iets bij van grote rubberen eendjes. Daar kwam verandering in toen ik een interview met hem in de Paraplufabrieken bezocht. Tegen de tijd dat Hofman daar zijn werk ‘Fat Monkey’ toonde, was ik helemaal om. De man weet wat tof is.
Voor het Uitkijkkonijn had hij (naar eigen zeggen) een stuk of honderd verklaringen. Die avond passeerden er zo’n dertien de revue. Een van de verklaringen was: ‘Er staan daar allemaal van die oude Romeinse gebouwen. Daar komen toeristen dan foto’s van maken. Ik vind het dan gaaf als daar een gigantisch konijn tussen staat.’ Volgens een andere verklaring is het konijn een beeldrijm met de Donjon die er enkele jaren geleden nog stond. Weer een andere verklaring: ‘Het konijn kijkt uit op Nijmegen-Noord. Daar wordt veel gebouwd en het eerste wild dat je op bouwplaatsen altijd ziet, is het konijn.’
En zo gingen we door. De verklaringen sluiten elkaar niet uit, ze vullen elkaar aan. Toch denk ik dat er een centrale gedachte in Hofmans werk zit, die ook nog ter sprake kwam:
‘De mensen moeten leren kijken.’
‘Waarnaar?’
‘Naar wat er is.’

En zo is het. Het gedicht dat ik voor het konijn schreef, is dan ook eigenlijk een verslag geworden van dat interview. Een samenvatting, zo je wil. Met een vleugje K. Schippers.

‘Panache’ schreef ik voor het afscheid van Thom de Graaf als burgemeester van Nijmegen.

‘Dit is drift’ schreef ik voor Drift Festival 2011.

‘Toen we er nog zonder titels mee wegkwamen’ schreef ik voor het Nijmeegs Strijkersgilde, waarmee ik twee optredens verzorgde.

‘Dit gaat harder dan tv’ is een spin-off van het eerste stadsgedicht. Het NCRV-programma Plein 5 had een serie over pleinen en dit gedicht was de Nijmeegse bijdrage.

‘Vandaag ben ik los’ is mijn bijdrage aan het gelijknamige nummer van de Nijmeegse rapper Discipline. Het nummer staat op diens EP *Blauwe Maandag Vol. 2*.

‘De cartografen van DeRuyter’ is een bijdrage aan de EP die het Vlaamse Collectief DeRuyter opnam tijdens hun verblijf in het Nijmeegse AiR Besiendershuis.

‘De dag dat het water ons kwam halen’ en ‘Waar Loenen lag’ zijn bijdragen aan het project Verdronken Dorpen. De gedichten zijn langs fietspaden geplaatst op de plek waar vroeger dorpen lagen.

‘De slagers waken over de weilanden’, ‘Vanaf vandaag is het een

kettingreactie’, ‘Met vertrouwen, vrienden en hamers’ en ‘Aan Keats’ zijn seizoensgedichten. Ik schreef ze voor de seizoensopeningen van nachtburgemeester Doro Krol.

DANKWOORD

Ik was nooit stadsdichter geweest zonder Joeri van Putten van SmooveBusiness. In interviews over mijn stadsdichterschap hoor je mij steevast 'we' zeggen. Dat was geen bewuste keuze, zo voelt het gewoon.

Ik zie ons daar nog zitten, ruim twee jaar geleden, bij een vuurkorf. Ik was net gevraagd of ik stadsdichter wilde worden en vertelde over mijn bedenkingen, dat het stadsdichterschap zoals het er nu lag eigenlijk niets voor mij was. Joeri zei toen: 'Daarom moet je het juist doen. Dan gaan we er gewoon iets vets van maken.' Die 'we' is sindsdien niet uit dat stadsdichterschap verdwenen: waar mogelijk sleepte ik Joeri erbij.

Hij maakte de postkaarten, posters, stickers, magneten en bouwplaat op. Samen met Joeri hing ik de 400 posters op de Waalbrug: 2200 nietjes, 4 uur werk. Binnen 20 minuten waren ze de volgende dag verwijderd. Voor geen van de dingen die we deden, vroegen we immers vergunningen aan.

En nu zit het erop. Ook Joeri van Putten zwaait af. Laatst zaten we samen in de kroeg om er op te proosten. Het was leuk, maar het was een hoop werk.

'Maar dat betekent niet dat we geen projecten meer samen kunnen doen.' zei Joeri. Daarop proostten we een tweede keer.

We zien u binnenkort weer.